

דף מקורות - פרשת תרומה – ועשו לי מקדש

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לג' אדר תשע"ז
א. שמות כה - 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן..רש"י' –
ועשו לשמי בית קדושה. תבנית המשכן, המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימנו ועשו לי מקדש ככל
אשר אני מראה אותך.

ב. שמות טו - 'תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכן לשבתך פעלת ד' מקדש ד' כוננו ידיך. ילקו"ש בשלח
רלג - 'רבי ישמעאל אומר בזכות ירושלים אני קורע להם את הים..תורה תמימה שמות כה – 'דמאותו
הפסוק משמע שמקודם יבאו לארץ ואח"כ יבנו מקדש, ואח"כ צוה הקב"ה שיבנו לו מקדש עודם במדבר,
והיינו משום שכל כך חביבים ישראל לפני הקב"ה עד שלא היה יכול כביכול להבליג על חשקו להשרות
שכינתו בישראל עד שיבאו לארץ.

ג. קובץ א' תרמח - 'הכח המחיה את נשמת ישראל היא העריגה הנפלאה לבנין בית המקדש, ולהחזרת
כבודו בתכלית שלמותו האידיאלית המקווה, שרק צפיה זו מרוממת את רוח כל הדורות כולם, לדעת שיש
תכלית נשגבה לחייהם והמשכם ההיסטורי. ובנקודה עליונה זו גנוז כל עז החיים של קישור האומה לארץ
ישראל. וכל המצות התלויות בארץ, באיזה מדה שהם נוהגות, הן שומרות את הלח של טל חיים זה היסודי.

ד. אורות ארץ ישראל ח - 'בתוך הלב פנימה, בחדרי טהרתו וקדושתו, מתגברת היא השלהבת
הישראלית, הדורשת בחזקה את ההתקשרות האמיצה והתדירה של החיים אל מצות ד' כולן, לצקת את
רוח ד', רוח ישראל המלא הכללי הממלא את כל חללה של הנשמה, בתוך כל הכלים הרבים המיוחדים לה,
להביע את הבטוי הישראלי המלא בהבלטה גמורה, מעשית ואידיאלית. הרשפים מתגברים בלב הצדיקים,
יקוד אש קודש יוקד ועולה, ובלב כל האומה הוא בוער מימים ימימה, "אש תמיד תוקד על המזבח לא
תכבה", ובלב כל ריקנים שבישראל ובלב כל פושעי ישראל האש בוער ויוקד בפנימי פנימיות, ובכללות
האומה כולה כל חפץ החירות וכל תשוקת החיים, כל תשוקת חיי הכלל והפרט, כל תקוה של גאולה, רק
ממקור מעין חיים זה הם נובעים, כדי לחיות את החיים הישראליים במלואם בלא סתירה ובלא הגבלה,
וזאת היא תשוקת ארץ ישראל, אדמת הקודש, ארץ ד', שבה המצות כולן מתגלמות ומתבלטות בכל
חטיבותן.. אם יפלא בעיני כל עומד מרחוק: איך אפשר, שכל הרוחות, אשר לכאורה גם מאמונה הם
רחוקים, יפעם בהם רוח החיים בכחו הפנימי לא לבד לקרבת אלוקים כללית כי אם לחיי ישראל האמתיים,
להחטבתן של המצות בציר וברעיון, בשירה ובפועל - אל יפלא בעיני כל הקשור במעמקי רוחו בתוך עמקיה
של כנסת ישראל ויודע את נפלאות סגולותיה. זהו רז הגבורה, רוממות החיים אשר לעד לא יתמו. "ושמרתם
את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ד'", "להתהלך לפני ד' בארצות החיים, זו
ארץ ישראל."

ה. שיחות הרצי"ה שמות 269 –השראת השכינה בנשמת ישראל, בנפשם וברוחם, מתגלית באחיזה
בממשיות גשמית: "ועשו לי מקדש". "מקדש – בית קדושה". מן הקדושה השמימית נמשכת קדושה בתוך
מציאות האנשים, בנשמותיהם, בנפשותיהם ובמעשיהם. "קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלוקיכם". "קדושת
למעלה מקדושתכם". קדושה זו של ושכנתי בתוכם, גם נאחזת אחיזה חומרית בבית ארצי, בבית קדושה.
קודם כל בבית זמני, במשכן, ואחר כך באופן קבוע במקדש. הארעיות היא הכנה לקביעות, לבית עולמים.
הבית הזה נועד לקליטת השראת השכינה במרכזיותו הפנימית והנשמתית של העולם, ומתוך כך נמשך
שפע אור וחיים לכל העולם.

ו. ריה"ל כוזרי ב' יד – 'בארץ ההיא היו בלא ספק, המקומות שנמצאו ראויים להיקרא שערי השמים.
הלא תראה, כי יעקב לא ייחס את המראות אשר ראה, לא לזוך נפשו, ולא לאמונתו החזקה וליראת אלוקים
אשר בליבו, כי למקום בו נראו, כמו שאמר הכתוב, וירא ויאמר מה נורא המקום הזה. ועל המקום הזה
נאמר עוד לפני כן, ויפגע במקום, זאת אומרת במקום המיוחד. וכן אתה רואה כי בחיר אנשי הסגולה
אברהם, אחרי עלותו במעלות שלמות והעשותו ראוי להידבק בענין האלוקי, הועבר מארצו אל המקום

ההוא, אשר בו לבד יגיע לתכלית השלמות. הלא כה יעשה עובד האדמה, במוצאו בתוך אדמה צחיחה שורש של אילן שפריו טוב, מעבירו הוא אל אדמה נעבדת שלפי טבעה עתיד זה להצליח בה, ושם יגדלו עד היותו לעץ מעצי הגן, תחת אשר עד הנה היה שיח בר, ולאילן מצמיח אילנות רבים למינהו, תחת אשר עד הנה צמח רק במקרה ובמקום מקרי.

ז. קובץ ב' כ - 'הצפייה לבנין המקדש ולעבודת הקרבנות היא השאיפה היותר אצילית ויותר עליונה מכל מה שכל רוח עדין וכל נשמה שירית עליונה יכולה לצייר. עילוי החיים בפועל, עילוי העולמים, התקשרות כל החיים באור חי העולמים, בחיים האלוקיים ההולכים ושופעים, המחיים כל חי, השולחים אורם מרום גובהם עד שפל תחתיות ארץ, המתפשטים על אדם ועל בהמה יחד. וכל האדם וכל החי אחוז הוא בחוברת. נפש הבהמה בנפש האדם היא קשורה. כשמשחררת נפש הבהמה מאסור גוייתה על ידי המחשבה האנושית, בקרבן לד', מתאחדת היא עם רוחניות מחשבה אצילית, מרוממת עימה סכום עליון ועשיר מאד מכחות החיים, והעולם מתנועע למעלה למעלה. אין העילוי מורגש כי אם לחוזי קודש, ולהרגשת ההמון התמימה. עילויי חיים סגוליים איחודיים אלו, צריכים להיות קשורים עם שלטון ממלכת עולם כזאת, ששאיפת אחדות כל היקום, בהכרה וברגש, בהלך חיים, ובנטיות הנפש האנושית, היא מגמתה. וזאת היא מגמת נשמת ישראל, שורש התגלות האלוקות והרצון של אחדות ההויה בעולם, בהיקף כללותו היותר עליונה. נטיית אחדות העולמים זה עם זה, על ידי משך שטף אור האלוקות, על ידי התאחדות באור האלוקי במקורו, עם תשוקת שאיפת כל הטוב, הזמני והנצחי האידיאלי..